

Sămănătorul

Revistă Literară Săptăminală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, C. SANDU-ALDEA, ION SCURTU
PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

ADINA GR. OLĂNESCU. — Cugetări (Dintr'un manuscript postum).

ST. O. IOSIF. — Intr'un album (trad. după Enea Roncinni)

D. ANGHEL — Populară

M. SADOVEANU. — O istorie de demult

ȘTEFAN BRABOREAEU. — Tinăra moartă (după José-Maria de Heredia).
BCU Cluj / Central University Library Cluj

GEORGHE G. ANTONESCU. — Optimism și pesimism în pedagogie (I).

D. ANGHEL. — Populare

G. V. BOTEZ-GORDON. — Samariteanca (după Rostand).

ST. ȘERBĂNESCU. — Nufăr alb (poesie).

I. Sc. și St. P. — Cronică.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

In țară . . . 20 bani

In străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . 10 lei

In străinătate . 12 ,

Cărți apărute în editura Institutului de
arte grafice „**Minerva**”
Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	L. B.		L. B.
ALECSANDRI V. — Poesii . . .	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară . . .	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoiți vechi și noi	1.50
— Prosă	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele său basmelor Românilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și prosă	1.25	NEGRUZZI C. — Prosă	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Romi- nilor supt Mihai-Viteazul . . .	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii . . .	1.50	PANN ANTON. — Opere comp- lete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete.	1.50		
EMINESCU M. — Geniu pustiu . .	2.—		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptînd „Poesii Postume” și „Geniu Pustiu”, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . a Lei 3.— vol.

AUTORII CONTIMPORANI

	L. B.		L. B.
ALDEA-SANDU C. — În urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc . .	2.—	— Drumuri și orașe din Ro- mânia	2.50
BELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din Ro- mânia	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate . . .	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poesii traduse din Carmen Sylva . . .	1.50	— Neamul românesc în Bu- covina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ar- deal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gînduri și staturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai- Viteazul	—50
CUNȚAN MARIA. — Poesii	1.25	— Istoria Românilor în chi- purii și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF ST. O. — Din zile mari . .	2.—
EMILGAR-GĂRLEANU. — Bătrîni FLAMMARION C. — Tainele ce- rului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	— Credințe	1.50
GENLIS D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea . . .	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvîne!	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și grairi din Bucovina	2.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fete . .	1.50

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

<p>REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : B-dul Academiei, 3, Strada Edgar Quinet, No. 4. BUCUREȘTI</p>	<p>ABONAMENTUL ANUAL În țară. . . . . 10 lei În străinătate. . . . . 12 »</p>
--	---

CUGETĂRI

DE ADINA GR. OLĂNESCU.

Poți să fii instruit fără a fi cultivat. Cîți nu au cărți pe rafturile bibliotecii lor, fără a fi instruiți?

*

Disprețul e ca biciul: suprimă pe mulți, revoltă pe unii și preface pe alții în dușmani ascunși, dar neiertători.

*

În zile vesele ai știut să faci mulți părtași la fericirea ta; și ai știut, în zile triste; să ridici singură povara durerii.

*

Albă ca zăpada e nevinovăția, dar tot ca zăpada nu-și păstrează curățenia și strălucirea decît în regiunile pustii ale frigului etern, departe de viață, de căldură, de orice atingere și de orice mîngiere. La căldura vieții nevinovăția, ca și zăpada, se preface îndată în tina cea mai respingătoare.

*

Cei mai mulți oameni înțeleg religiunea ca o tocmeală cu Dumnezeui, crezînd că au drept la fericire în schimbul rugăciunelor și pomenilor făcute: cît de adevărată este vorba: «Dieu a fait l'homme a son image, mais celui-ci le lui rend bien.»

*

Rezistă de la început, dacă vrei să nu fii asuprit.

*

Cuvintele sînt servitorii adese-orî nesupuși ai cugetului.

*

Mîndria e nebunie, iar lipsa de demnitate, înjosire; lenea e vițiu, iar agitațiunile, deșertăciune; egoismul este vrednic de ură, iar mania devotamentului încurcă lumea: O, cumpătare! singură tu 'mă ești dragă.

*

Tot reacțiune este și dosirea fricosului și repezirea viteazului: calitatea inimelor determină deosebirea.

*

Cred că omul cu adevărat superior nu poate găsi pe nimeni prost; își dă atât de bine seamă de ceea-ce îi lipsește lui, încît nu se miră niciodată de ceea-ce lipsește altora.

*

Numai nebunii cată să îndeplinească toate ideile ce le trec prin minte.

*

Răul își așează triumful său pe ruinele voinței celor buni.

*

Rîsul este scara prin care raiul este legat de iad.

*

Nu ai dreptul de-a zice unui om: te ert! ci: Dumnezeu să te erte! Așa zice Românul, cel mai cuminte și cel mai cu adevărat creștin dintre oameni.

*

Vrednic înseamnă tot de odată activ și demn. Cît îmi place acest echivoc al limbei noastre.

*

A se devota, pentru a se văita în urmă, e mirșăvie.

*

Cît de greu este să te afli singur între streini! măi amar însă să te simți singur între ai tăi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

Imparte-ți bucuria; păstrează-ți suferința.

*

Măi mult bine aducî devotîndu-te, decît sacrificîndu-te: sacrificiul este negativ, devotamentul roditor.

*

Lepădarea de sine nu este cîte odată decît forma cea mai urîcioasă a egoismului: egoismul pentru vecînicie. Aceasta este a'și ascunde talentul de frica judecății.

*

Cei ce nu au aflat, ci caută, sînt oameni în toată puterea cuvîntului. Cei ce au căutat și au aflat sînt supra-oameni. Cei ce nu au aflat și nu caută sînt supt-oameni.

*

Dacă un popor a putut împlini toate aspirațiunile sale, înțeleg să dorească pacea universală, ca să nu se mai schimbe situațiunea sa. Însă cum n'a putut să'și împlinească aspirațiunile sale decît cu jignirea aspirațiunilor altora, este o imprudență să creadă că dorința de pace va fi sinceră și din partea celor micșorați. Din partea acelorora dorința de pace este lașitate, și, slavă Domnului, lașitatea nu poate stăpîni în veci inimile unui întreg popor.

*

Orice rugăciune ascultată o numim noi: minune. Toți cei ce și-au văzut rugăciunea ascultată, știu că minunea e posibilă. Vai de cei ce nu cred în acea doctrină atât de mîngăietoare. Ideia că un strigăt de desperare poate fi ascultat de Cel Atotputernic, e singura nădejde ce putem avea în mijlocul primejdiilor ce ne pîndesc.

*

Instrucțiunea este numai un instrument ; cultura e scopul.

ÎNTR'UN ALBUM

(DUPĂ ENEA RONCINI).

Cîntă marea, uriașa mare :
«Mare 's eu, și nimeni nu mă 'nvinge!
Tot pămîntul, cît îl vezi de mare,
Brațul meu puternic îl încinge».

Cîntă cerul cel albastru îni «Mare» brary Cluj
Margini largu 'mpărăției mele!
Eu cuprind pămînt și mare 'n vâlul'mi
De mătase presărat cu stele».

Cîntă mica inimă: «Mai mare
Sînt ca voi, cari vă cercați mărirea,
Căci în mine iadul stă și raiul
Cu iubirea, — și Dumnezeuirea!»

TRAD. DE ST. O. IOSIF.

POPULARĂ

Iasomie-ți voi așterne,
Și crini albi o să-ți resfir :
Să se pară că 'ntre perne
S'a culcat un trandafir.

D. ANGHEL.

O ISTORIE DE DEMULT

Mergeam departe, spre podgoriile de la Băiceni, pe o vreme frumoasă de toamnă. Soarele nu ardea, avea o lumină lină de aur, și vintul abia-abia adia, ici cu miros tare de pădure, dincolo cu parfumul uscat al miriștilor.

Eram c'un avocat bătrîn, care apucase și vremurile vechi de la 48; stam așezat bine în trăsura lui largă cu arcuri moi, «cu arcuri pentru bătrînețe» zicea moș Ștefan Leu; și doi cai albi băteaș șoseaua prunduită, nici prea iute, nici prea domol. Vizitiul de pe capră era și el bătrîn, cam de vîrsta lui moș-Ștefan, cu o pereche de mustăți albe ca două caere, și într'una vorbea cu «zmeii» lui. La drum drept le dădea sfaturi, la deal îi îndemna, la vale, certa.

Bătrînul de lingă mine, privea gînditor și zîmbind locurile pe lingă care treceam. Ne apropiam de capitală (moș-Ștefan Leu zicea: «reședință»); dar ziua era prielnică pentru călătorie cu trăsura, la picioarele noastre albea un paner plin cu lucruri bune de-ale gurii,— și amindoi am fost într'un gînd să nu ne mai abatem pe la tîrg.

«Nu mai mergem pe la reședință, Ilie!...» strigă de la locul lui moș-Ștefan.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vizitiul scutură hățurile și dădu din cap, în semn de înțelegere.

Suiam acum o costișă lină, lungă, fără sfîrșit parcă; tîrgul, într'o înfundătură, rămînea la stînga, în urmă. La dreapta noastră deodată răsări un tăpșan larg, între muncêle. Era un loc drept, sălbătăcit, plin de spinării bogate, printre care răzbăteau cîțiva pruni pitici, strîmbi, răsuciți ca într'o durere. În fund, pe clina unui muncel, pe iarba arsă, ședeau într'o rină două cruci de piatră. Un stol de potîrnichi se ridică dintr'odată din apropierea drumului, zbrîniind, se risipi, și, împrăștiate, paserile pline și rotunde zburau pe deasupra tufișurilor, pe deasupra prunilor, apoi cu aripile întinse, ușor încovoiate, luncară spre crucile de piatră.

«Ce caută prunii aici, și crucile? întrebaî eî. Parcă a fost un țîntirim în locul acesta...»

— A fost, răspuse bătrînul, întorcînd spre mine, barba-î albă și ochii albaștrii, dar nu cum îți inchipui dumneata... Aici era odată spînzurătoarea reședinței... Am apucat și eî pe vestitul Gavril, cînd a spînzurat pe-o femee... Îmi aduc bine aminte... Ș'apoi aî pus niște creștini cîțiva copăcei, ș'aî rămas și două cruci, dar locul se tot sălbătăcește, și peste cîțiva ani nimica n'are să se mai cunoască...»

Eū mă întorsei cu mai multă luare-aminte spre vechiul loc de pedeapsă. Îngrămădirea de tufişuri era liniştită şi pustie.

«Am să-ţi spun istoria asta, zise deodată bătrînul Ştefan Leu, e interesantă, şi-mi aduc bine aminte de dînsa... Eram pe atunci flăcău aveam ş'o lecuţă de slujbă la ocîrmuire, ş'am fost de faţă...

Să vezi... Pe fata asta, pe care aū spinzurat-o, o dăduseră părinţii ei după un flăcău cam tomnatic, dar altfel om chiabur, vornic în satul lui, acolo. N'a vrut ea, s'a împotrivit, — dar ce putea să facă? A zis că i-i drag altul, că nu ştiu ce; tatu-său a pus-o jos, i-a dat o bătae bună, şi pe urmă aū făcut nunta cu tîmbălău mare.

Bine. Astea le-am ştiut pe urmă. Ce-ţi pare dumnitale, cucoane, nu trecu anu', şi pe la iarmarocul lui Sfîntul Ilie, pe cînd se întorcea vornicul — îl chema Gheorghe Timofte — cu nevastă-sa spre casă, ici, în pădure, după deal, ese un cioban, sare în căruţă şi dă năvală asupra bărbatului. Sare şi femeia; şi apucă ea baltagul ciobanului şi trage 'n capul vornicului. Ce-a mai fost nu ştiu. L-aū omorît. Aū lăsat căruţa şi mortul acolo şi aū fugit. Aū umblat ei aşa fugari două săptămîni, pe urmă i-a prins stăpînirea într'o colibă, în colo, la munte, supt o poală de codru.

Ş'apoî a fost judecată aici, în tîrg. Întăiu cercetare. La cercetare eram şi eū, că făceam o leacă de slujbă, cum ţi-am spus. Îmi aduc bine aminte. A fost ceva cum n'am mai apucat eū, cit is de bătrîn.

Ochiamă judele pe Aniţa întăiu, Aniţa lui Timofte, nevasta omorîtului.

Da' era o femeie mititică şi iute, tinăra, abia împlinise douăzeci de ani, cam smolită la obraz, cu sprîncenele groase, puţin încruntate. Cînd vorbea îi tremuraū uşurel nările. Era îmbrăcată cu caţaveică cafenie, cu fustă roşie, îmbrobodită cu bariz verdă şi'n picioare cu ciuboţele de cordovan cu potcoave de alamă.

Se opreşte şi se uită ţintă la judecător, îşi duce dreapta peste ochi, apoî îşi lasă în jos palmele cu degetele împreunate.

Bătrînul Giţu, judecătorul (a murit de mult!), se uită luug la dînsa, o vede aşa frumoasă şi sprintenă, cu ochii negri aşa de aprigî şi de deşteptî, parcă nu-i vine-a crede că o fată ca dînsa a făcut moarte de om.

«Spune, Aniţă, dar spune drept, ai omorît tu pe bărbatu-tău?...

— Vă sărut dreapta, cucoane, l-am omorît; eū l-am omorît...

— Şi de ce l'ai omorît? ce ţi-a făcut?...

Ea se uită o clipă în juru-i, apoî îşi trece iar palma dreaptă peste ochi..

«L-am omorît, boeri dumneavoastră, că nu mai puteam trăi cu dînsul... Mie-mi era altul drag!...»

Și i se zbăteau ca într'un fior nările. Se ținea să nu plingă poate și-și încrunta mai tare sprincenele.

«Bine, atunci de ce l-ai luat?»

— Eă? eă n'am vrut să-l iaă... Am spus de la început că mi-ă drag Ioniță Spătaru. Da' tătuca și mămuca n'ă vrut să știe. M'ă pus jos și m'ă zdrobit, ș'apoă după aceia ce puteam face? Aă zis că mă ucid, că-mă pun cuțitul la beregată... Am zis așa: Cum a vrea Dumnezeu! Și m'am dus după Gheorghe Timofte... Și Spătaru a fugit la ciobănie, de năduh și de amar!

— Ei, și cu bărbatu-tăă n'ăi trăit bine?»

Ea se uita țintă în pămînt acuma.

«Spune, Aniță, n'ăi trăit bine? Te bătea? ce-ți făcea?»

— Vă sărut dreapta, șoptește încet femeia, — imă era urit! nu puteam să trăesc cu uritu'n casă! era urit și bătrîn! Tușea noaptea... Nu-l puteam suferi... Eă nu m'am lăsat...

— Ce nu te-ăi lăsat? întrebă judele.

— Vă sărut dreapta, zise Anița, numai la nuntă, atunci, m'am îmbătat, — ș'atuncea și-a făcut ris de mine... Eă n'am știut nimica... Da' pe urmă am făcut eă în inima mea jurămint și nu m'am lăsat!... Ș'apoă de la asta a început Gheorghe Timofte a mă bate. Că de ce nu i-s nevastă? — I-am zis așa: Lasă-mă, dă-mă drumu' în lumea măa, mi-ă drag altul... El zicea așa: Ești nevasta mea. Am să te omor. Vin'ăică! — Eă nu voiam să mă duc la dînsul!...»

Noi toți tăceam. Bătrînul o privea țintă. Iar Anița se uita într'o parte cu privirile-ă negre și umede și-și frămînta minile.

«Și pe urmă cum a fost? Spune drept. A tras Spătaru cū baltagul? Spune drept!...

— Nu, n'a tras Spătaru... Eu l-am văzut pe Ioniță în iarmaroc și parcă mi-a venit așa, o amețală... Ș'am zis lui Timofte: De-acū să mergem... El n'a vrut. Ș'am mai stat. Pe urmă, pe supt seară, am pornit acasă... Mergem noi, mergem, și cînd ajungem în pădure, iaca ese Spătaru și sare în căruță peste Timofte... Atunci am zis așa: Lasă-l Ioniță! — Ș'am luat eă baltagul cu amîndouă minile ș'am tras în bărbatu-meă... Și l-am omorit...

— Tu ai tras? Spune drept. Ai avut tu atita putere, să despici capul unuă om? Toți spun că Spătaru trebuie să-l fi ucis.

— Nu, boeri dumneavoastră, eă l-am omorit... Eă i-am dat în cap și l-am omorit...»

După ce-a vorbit așa, apăsât, și-a făcut cruce, și și-a întors deodată privirile spre jude.

«Ei, și pe urmă?»

— Ei, pe urmă atita-î. Pe urmă m'am dus în lumea mea, cu Ioniță. Atita am avut și eu drag, pe lume, și m'am dus cu el!...»

La asta am fost eu de față, urmă incet cuconu Stefan Leu, pe cînd caii suiau domol, în pas, coasta, — ș'atita a fost. Cînd a intrat ciobanul, un băiat frumos, drept ca un brad, ea a întins numai minile spre el și a strigat:

«Spune și tu, Ioniță, iaca ești de față. Eu l-am omorit! Eu i-am dat cu baltagul!...»

Și-l privea cu ochii negri, fără să clipească, pătimașă, cu nările tremurînd. Iar Ioniță Spătaru a început a-și șterge lacrimile incet, și se uita în pămînt.

Pe dînsul l-au osîndit la muncă silnică, zece ani; iar pe Anița au dus-o la spînzurătoare. Așa au hotărit; și cînd a venit Gavril Buzatu ș'a ridicat furca colo, pe tîpșan, s'a îmbulzit toată lumea din tîrg și de prin satele dinprejur, ca la un iarmaroc. N'aveai unde zvîrli un ac. Soldați cu chivără, cum era pe-atunci, stăteau și opreau grămădeala cu șpăngile puștilor. Ș'am văzut și pe bătrîni, pe părinții Aniței. Veniseră și ei săracii. Tatăl cu cojoc de sărbătoare, cu cămașă curată, iar nevasta cu catrință și cu stergar. Plîngeau amîndoi, cînd au adus-o pe Anița supt juvău. Atita fată aveau. Și era mai frumoasă și mai subțirică de cît toate femeile și fetele care erau acolo de față.

A venit popa ș'a binecuvîntat-o, acolo, nu știu ce i-a făcut, — și iaca, ș'acuma parc'o văd pe Anița, cu cațaveica ei cafenie, cu fusta roșie, cu barizul verde și cu ciuboșelele de cordovan cu potcoave de alamă, s'a întors dreaptă spre mulțime și a ridicat minile. A zis așa:

«Oamenî bunî, ertați-mă!...»

Au răspuns toți: «Dumnezeu să erte!»

Iar bătrîni au început a plînge: «Aniță, Aniță, ce-ai făcut! Cum ne-ai rușinat tu pe lumea asta!...»

Atunci s'a întors ea și a băgat de seamă că și bătrîniî sint acolo. A început a tremura, pe cînd calăul îi pregătea juvău, ș'a răcnit cu ură, spre dînșii, i-a blestemat:

«Să dea Dumnezeu să nu mai muriți! că m'ați dat în lume spre pedeapsă!...»

Și deodată s'a făcut o tăcere adincă. Și ea a strigat iar cu glas amar:

«Ah! drag mi-a fost să trăesc și eu pe lumea asta și n'am avut parte!...»

Și și-a dus amîndouă minile la ochi. Atita a fost plînsul ei: citeva clipe. Toți stăteau încremeniți. Ca o suflare de foc trecuseră vorbele ei pe deasupra capetelor.

Atunci i-a pus calăul juvățul în gît. Ea și-a lăsat minile în jos și privea neclintită, cu spîncenele ușor încruntate, în juru-î.

Ș'aũ tras ștreangul!»

Cuconu Ștefan Leu tăcu. — După un răstimp, rosti domol:

«Stăi...»

Caii se opriră.

Ne întorserăm în loc, pe perinele trăsuri. În urmă, tăpșanul singuratic, între muncelile, se deslușea cu tufșurile, cu arborii lui pitici și răsuciți, deasupra mormintelor pierdute și uitate. Peste singurătatea și peste melancolia aceea de început de toamnă, luneca lîn un vultur cu aripile neclintite.

MIHAIL SADOVEANU.

TÎNĂRA MOARTĂ

— DUPĂ JOSÉ-MARIA DE HEREDIA —

*Să calci ușor, drumete, pe înrourata glie,
Supt care doarme dusă o inimă sfărmată...
Să nu strivești podoaba de floare 'mbălsămată,
Pe groapa mea, sortită tăvarășe să-mi fie!*

*Ce-aud? O porumbiță se zbate 'n agonie...
O, nu... să nu se stingă pe groapa mea uitată,
Ci scap'o, scap'o 'n grabă, dac'aî iubit vr'odată...
Așa de dulce-î viața! — Da-î zborul pe vecie!*

*Știi tu? Supt mirții 'n floare, și 'n pragul de lumină
Al munții, găsii moartea, soție și virgină,
De El așa aproape, și totuși ce departe...*

*Acum pierita'n neguri și soarele și luna...
De mult mi-î stinsă vrerea, — și zac pe totdeauna
În noaptea Neființei, de lacrimi fără parte!*

Craiova.

ȘTEFAN BRABORESCU.

OPTIMISM ȘI PESIMISM ÎN PEDAGOGIE

I.

Pedagogia nu e încă o știință complectă, ea a dat multe rezultate bune care vor rămînea, dar mai are încă destule chestiuni importante de rezolvat. Ast-fel e incontestabil că didactica generală și cea specială au făcut progrese foarte mari și au dat rezultate definitive, dar nu mai puțin adevărat este, că educația voinței și a sentimentului, mai ales a sentimentului, lasă mult de dorit, deși în teorie formarea caracterului și educația estetică sînt la ordinea zilei.

Ei bine, unii au exagerat în aprecierea lor părțile bune, alții lipsurile, cei d'întîi sînt prea optimiști, cei din urmă prea pesimiști; și unii și alții nu văd clar decît una din părți pe care o iaă drept totul: optimiștii au deplină încredere în eficacitatea măsurilor educative, pesimiștii le consideră ca fiind anihilate de alți factori mult mai puternici, cum e mediul, ereditatea, natura individuală, etc. Primii acordă educației suveranitatea absolută, cei-l'alți sclavia cea mai aspră.

Una din chestiunile fundamentale, care condiționează însăși posibilitatea educației, este aceea, dacă omul poate fi transformat prin educație, sau nu. Optimiști ca *Helvetius* cred în a-tot-puternicia influenței educative, pesimiști ca *Schopenhauer* sînt convinși de imposibilitatea educației de a transforma caracterul omului. Ambele teorii sînt exagerate și fatale pentru orî-cine le-ar urma.

Un optimist, care decî ar crede în a-tot-puternicia educației, va întimpina rezistență din partea dispozițiilor individuale esențiale, și chiar dacă această rezistență ar putea fi asuprită, rezultatul ar fi deplorabil pentru individ și societate, de oare-ce individul n'ar putea să-și manifeste în mod liber propria sa ființă, iar societatea care are nevoie de personalități distinse, ar fi supusă la uniformizarea caracterelor. Din fericire o distrugere absolută a personalității nu e posibilă.

Pesimistul care contestă educației orî-ce putere de a influența asupra caracterului, exagerează deasemeni și ne duce la consecințe triste: căci caracterul omului nu depinde numai de germenii ce natura i-a sădit în suflet, ci și de modul de dezvoltare al lor, de mediul în care se găsesc și de gradul de capacitate ce li se oferă de-a-și asimila din mediū elementele bune și a rezista celor rele. Intr'adevăr chiar un individ la care elementele bune predomină asupra celor rele, dacă el va fi plantat, fără o suficientă putere de rezistență, într'un mediū stricat, elementele rele se vor nutri cu abundență devenind ast-fel din ce în

ce mai tari, pînă ce vor ajunge să predomine pe cele bune, iar acestea vor slăbi din ce în ce mai mult, fiind pe deoparte lipsite de hrana priincioasă, pe de altă parte înnașuite de atmosfera înconjurătoare.

În strînsă legătură cu această chestiune stă o alta, anume dacă individul la origine, înainte de a fi fost supus influenței educative, este rău sau bun.

Optimiștii, cari susțin că e *bun*, exagerează rolul educației *positive*, nesocotindu-l pe al celei *negative*. Educatorul, zic ei, trebuie să ajute la dezvoltarea *tuturor* însușirilor individuale, el nu va împedica pe nici una în evoluția ei, toate fiind considerate ca bune. Natural că pentru indivizii la cari elementele bune predomină mult asupra celor rele, un atare sistem de educație ar fi în parte admisibil, pentru indivizii însă la cari predomină elementele rele, sistemul acesta nu dă nici un rezultat satisfăcător, căci nu numai că nu reprimă răul, dar îi ajută încă să se desvolte.

Pesimiștii, cari presupun pe individ rău la origine, vor căută pe deoparte să reprime orice porniri individuale, orice manifestări caracteristice, vor stabili, pe de altă parte, norme educative comune, rețete educative mai mult sau mai puțin uniforme, pentru remediarea răului comun. Decî, și într'un caz și în cellalt, ei asupra individualitatea.

E de observat că de obicei cele cari sînt pesimiști cu privire la această chestiune, sînt optimiști cu privire la cea d'intîi (eficacitatea educației), iar cei cari sînt optimiști cu privire la chestiunea naturii omului, sînt pesimiști cu privire la eficacitatea educației. Cei cari consideră pe om drept rău la origine, nu văd salvarea lui decît în educație, a cărei eficacitate o exagerează în acest scop, iar cei cari consideră pe om drept bun de la natură, socotesc că educația e inutilă și sînt tentați astfel de a o considera și ca ineficace.

Dat fiind că și pesimiștii și optimiștii exagerează, nu se poate ajunge la o soluție satisfăcătoare decît limitând cele două teorii opuse, eliminînd cît mai mult elementele contradictorii, pentru ca din contopirea elementelor bune ale ambelor teorii să nască o a treia teorie aplicabilă și utilă pentru individ și societate. Un astfel de sistem pedagogic va trebui să profite de limitele ce i-a impus natura, pentru a forma caractere adevărate. Acele limite sînt însușirile individuale fundamentale, pe cari nu le putem ataca decît, ori expunîndu-ne la opoziție violentă invincibilă, atunci cînd individualitatea e forte, or mutilînd caracterul individual, dacă el e slab. Acest simbură caracteristic va trebui să-l aibă totdeauna în vedere educatorul, dacă nu voește să dreseze, ci să educe. Numai întru cît nu desconsideră dispozițiile individuale, pot fi eficace măsurile educative.

Educația poate *mult*, dar nu poate *totul*; să nu fim deci nici pesimiști absoluți, nici optimiști absoluți. Deasemeni măsurile educative nu trebuie să fie nici exclusiv *positive*, nici exclusiv *negative*; nu e suficient să dăm o dezvoltare *egală tuturor* însușirilor individuale, bazându-ne pe teoria că omul e bun de la natură, dar nu e suficient nici să reprimăm orice manifestări individuale caracteristice, în baza teoriei că omul ar fi rău de la natură. Individul natural posedă în sine germenele a o mulțime de însușiri atât bune, cât și rele; educația trebuie să fie deci atât pozitivă, cât și negativă, iar după cum la unii predomină însușirile bune, la alții cele rele, educația va fi uneori mai mult pozitivă, decît negativă, alteori mai mult negativă, decît pozitivă. Și aici se cere dar înlăturarea extremelor: un sistem exclusiv pozitiv e tot atât de reprobabil, ca unul exclusiv negativ.

Sigur că toți aceia cari posedă oarecari cunoștințe pedagogice și tactul indispensabil oricărui educator, nu vor putea fi pesimiști cu privire la utilitatea și eficacitatea educației. Sînt însă o mulțime de educatori ai generației viitoare cărora le lipsesc amîndouă elementele — cunoștințe și tact — ori unul din ele. Aceia cărora le lipsesc cunoștințele vor putea, conduși fiind de simțul pedagogic, ajunge la oare care rezultate satisfăcătoare și nu îi putem deci clasa printre pesimiști. Aceia însă cărora le lipsește tactul și mai ales aceia cărora le lipsesc ambele elemente, sînt în majoritatea cazurilor pesimiști cu privire la eficacitatea educației. De ce? Pentru că nici unii nici alții nu ajung la rezultate bune și sînt inconștienți de vinovăția lor; primii nu se pricep în aplicarea principiilor cunoscute, cei din urmă nu știu ce să aplice, nici cum să aplice. Natural că cei cari posedă cel puțin oarecare principii, deși fără tact, nu vor putea aplica măsurile bu e vor avea însă avantajul de a nu aplica deseori măsuri rele.

Un contingent foarte mare, dacă nu cel mai mare, de pesimiști în pedagogie ni-l dau educatorii naturali ai copiilor, *parinșii*. Cei mai mulți fiind cu totul nepregătiți pentru a-și educa copii, ori le dă o educație greșită, ori îi lasă la voia întîmplării. Totuși ei se consolează ușor, formîndu-și convingerea că educația nu poate avea nici o influență asupra caracterului și că natura bună a copilului va învinge în cele din urmă: «se va schimba el cu timpul».

Cîți dintre aceștia își vor fi dînd seama că nereușita lor rezultă din faptul că nu au cunoscut în deajuns sufletul copilului și că au nesocotit cele mai elementare norme educative? Pentru mai multă claritate, voi indica vre-o cîteva dintre cele mai grave și tot deodată mai uzitate erori pedagogice.

În primul rînd lipsa de *pricepere pentru sufletul copilului*. Cine vrea

să fie înțeles și iubit de copii trebuie să se coboare la nivelul lor, dar pentru aceasta trebuie să fie în stare a aprecia constituția sufletească a lor ca atare, nu în comparație cu a noastră. Lumea sufletească a copilului diferă mult de aceea a omului matur și, prin urmare, gradul de edicacitate al educației va depinde în primul rând de capacitatea educatorului de-a se adapta el însuși, în momentul când voește a exercita influența educativă, la spiritul copilului, de a gândi și simți împreună cu copilul, de a porni de la nivelul acestuia, pentru a-i face accesibilă influența noastră; numai coborîndu-ne la nivelul copilului, îl vom putea ridica pe el la nivelul nostru.

Ne plîngem adesea că un copil rîde prea mult, saŭ e prea curios, saŭ imită pe cei mari; îi pretindem, în schimb, să fie așezat, serios, înțelept, etc. Dar această însemnează a impune copilului purtarea unui om bătrîn, a asupra manifestările naturale ale spiritului lui, a împiedica evoluția individualității lui, supunîndu-l unor norme pe cari nu le pricepe și nici nu e posibil să le priceapă.

Un atare tratament dovedește *dresura*, nu *educație*, ceea ce se poate ușor constata și din faptul, că un copil, căruia îi impunem purtări de om matur, se supune nu din convingere, ci de frică.

Tot din nepriceperea sufletului copilului se explică și eroarea de a uza prea mult de cuvinte și prea puțin de intuiție. Intuiția este baza tuturor operațiilor psihice superioare, fundamentul absolut al cunoștinței, cum o numește *Pestalozzi*. Numai din intuiții clare se pot forma noțiuni clare. Dacă însă intuiția e *baza* cugetării abstracte, sigur că pentru copii, cari se găsesc la începutul dezvoltării intelectuale, noțiunile abstracte nu vor fi accesibile și dacă materialul din care se construiesc cugetările, normele, legile, etc. este intuiția, atunci felul și gradul de claritate și exactitate al principiilor intelectuale și morale ale omului depind, în primul rând, de intuițiile ce le-au servit drept bază. Prin urmare, cu predicile morale și cărțile învățate pe de rost nu vom putea ajunge la bune rezultate, mai ales la începutul evoluției intelectuale; copilul nu are nici priceperea, nici răbdarea necesară pentru a suporta atări predică. Exemplele, preceptele aplicate, iată ce pricepe el și ce-l impresionează. Ce folosesc copilului predicile morale, dacă mediul în care se găsește e imoral, și ce-i folosesc preceptele bune, dacă nu e ținut să le aplice? «Copiii, zice Locke, se conduc în cele mai multe cazuri după exemplu. Noi suntem ca niște cameleoni cari totdeauna luăm culoarea lucrurilor din mediul cel mai apropiat.» Obiceiul de a vedea și de a face binele e factorul esențial al educației caracterului. Dar tocmai de acest factor sunt lipsiți mulți copii,

ai căror educatori se vor plinge, probabil, de ineficacitatea educației și vor spori astfel numărul pesimiștilor în pedagogie.

O altă eroare gravă, tot atît de răsîndită, e *inconsequența*, cu privire la datoriile, și normele de purtare ce impunem copiilor și cu privire la executarea lor. Măsurile educative, numai întrucît nu se contrazic unele pe altele și nu permitem nici o abatere de la executarea lor, pot fi eficace. Cînd însă, aceea ce am ordonat azi, oprim mâine și aceea ce azi oprim, mâine permitem, suntem determinați, nu de motive pedagogice, ci de capriciū și, prin urmare, insuccesul unui astfel de tratament nu trebuie trecut în socoteala pedagogiei, ci în aceea a educatorului. Tot astfel, dacā ordonăm și amenințăm fără a controla executarea ordinelor și fără a realiza pedeapsa promisă, nu facem decît să deprindem pe copil la nerespectarea *ordinelor* noastre, de unde cu timpul derivă nerespectarea *persoanei* noastre și, fără respect, educația e imposibilă.

Tot atît de periculoasă ca *indiferența*, este pentru educație *toleranța* și *iertarea*. Dacă tolerăm unui copil în mod expres să nu-și îndeplinească datoria sau să îl iertăm deseori de pedeapsa ce i se cuvine, atunci el va lua drept criteriu al purtării și activității lui *dispoziția* noastră; cînd suntem bine dispuși, știe că i se iartă totul, cînd suntem rău dispuși, nu i se iartă nimic. Din contră, fiind totdeauna consecvenți, vom deprinde pe copil a considera diferitele măsuri educative nu ca rezultatul capriciilor noastre personale, ci ca pe niște *legi* stabile, de la cari nu se poate abate, fără a fi pedepsit.

Dar dacă *inconsequența* are urmări rele, nu mai puțin dăunătoare, poate chiar *mai* dăunătoare, e *nedreptatea*. E rău a erta pe copil de o pedeapsă dreaptă, dar e mai rău a-i impune o pedeapsă nedreaptă. Și să nu ne inchipuim că un copil nu distinge ce e drept, de ce e nedrept, dacă nu cu gîndirea, de sigur însă cu simțirea. Nedreptatea, pe lingă tulburarea și revolta ce produce în sufletul copilului, răpește educatorului respectul și iubirea celui d'intîi și fără acestea, educația nu poate da roade. Nimic nu poate deprima mai mult inima copilului și nimic nu-î face mai antipatic pe educator, ca pedeapsa nedreaptă. Totuși aceasta e foarte usitată. De ce? Pentrucă în cele mai multe cazuri nu pedepsim pentru a educa, ci pentru a ne răzbuna de paguba suferită; cu alte cuvinte, nu avem în considerație *intenția* copilului, ci *fapta* în sine. Așa, spre ex. cînd un copil din neglijență a stricat sau a distrus vreun obiect de valoare, îl pedepsim cu mai multă severitate decît atunci cînd obiectul nu e de valoare, în cazul din urmă poate că nu-l pedepsim de loc. Dar,

ce însemnează aceasta decît a evalua pedeapsa conform pagubei suferite și fără a avea în vedere intenția?

Tot atît de nedrept este a pedepsi cu aceeași severitate pe acela care minte din interes personal, ca și pe acela care minte pentru a face bine altuia. Foarte imprudent este a pedepsi în baza unor simple bănueli, a risca decî să pedepsim un nevinovat.

Dar cea mai penibilă nedreptate este *preferința, protecția*. A proteja în școală pe copiii din societatea înaltă în dauna copiilor din popor, sau pe cei bogați înaintea celor săraci, sau a face un părinte distincțiunii între proprii lui copii, este a umple de venin sufletul celor nedreptățiți, a le insufla cele mai joase sentimente, ca ura, invidia, gelosia, etc. Cu toate acestea, asemenea nedreptăți sunt foarte usitate atît în școală, cît și în familie.

Și dacă asemenea indivizi, deprinși cu nedreptatea și asuprirea, vor deveni oameni răi și invidioși sau, în cel mai bun caz, niște firî posomorite, lipsite de or-ce entusiasm și încredere, cine va fi nevinovatul, pedagogia sau educatorii ?!

Ași mai putea indica încă o mulțime de alte erori pedagogice grave și pe cari le întîlnim la fiecare pas, precum e nerăbdarea, răutatea, etc., dar nu e aci locul și nici nu e intenția noastră de a enumăra toate preceptele pedagogice indispensabile, contra cărora păcătuim, ci am voit numai să ilustrăm prin cîteva exemple adevăratele cauze ale ineficienței pedagogice. Nu pedagogia e de vină în cele mai multe cazuri, că nu reușim în educație, ci educatorii nepricepuți și nepregătiți. Prin urmare, pesimismul trebuie îndreptat asupra acestora, nu asupra pedagogiei. Numai cînd regulelele și principiile educative vor fi conștiincios aplicate, se va putea evalua gradul de eficacitate al pedagogiei.

GEORGE G. ANTONESCU.

POPULARĂ

*Frumoasă ești tu Lunea, dragă,
Și Marțea măi frumoasă ești,
Ca steaua Mercuri strălucești,
Joi ești oglindă lucitoare,
Vineri o dulce rujă 'n floare,
Simbăt'o creangă mlădioasă,
Ș'apoi Duminică, frumoasă,
Cum n'ai fost săptămîna 'ntreagă!*

D. ANGHEL.

EDMOND ROSTAND

S A M A R I T E A N C A

EVANGHELIE ÎN 3 TABLOURI
tradusă deG. V. BOTEZ-GORDON
(urmare)

PETRU

Și o să ploae cu mană?...

ISUS.

Ca de miere,

Și blondă.

PETRU

Insă, Doamne...

ISUS.

Hai cere.

PETRU

Totuși...

ISUS.

Cere.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PETRU

Eü...

ISUS.

Cere.

PETRU. (Fără convingere)

Fă să ploae, pe noi, mierea de rouă

Ce-ai dat, o, Cer, altdată pe-Ebrei!...

(pauză) Nimic nu plouă!

ISUS (ridicîndu-se)

Fiind-c'o indoială de ruga ta se leagă.

Dac'ai avea credința, dac'ai avea-o 'ntreagă,

Ai zice-acestuî munte: «Pornește-te de-acî!»

Și muntele Garizim pe loc s'ar și porni...

Bărbați slabi în credință, cătați-vă de-a gurei.

Eü ici, citi-voi cartea din tainele naturei.

Plecați toți: Petre, Iacob, Ioan, Iuda, Andrei.

(Ei se indepărtează. Isus către Petru, care esă cel din urmă, foarte abătut.)

Va fi o zi, da, Petru, cînd toți îngerii mei

Hrănindu-te cu vîntul făcut de-o lor eșarpe,

Vor stînge a ta sete cu 'n murmur lung de harpe,

Cu adieri ș'acorduri cel suflet s'a nutri!...

Dar pîn'atunci, de hrana trupească vezi pe-aci!

(Apostolii se îndreaptă unui către cetate, alții către cîmpii. Isus rămîne singur în scenă.

Trudit sunt!... Trebui!... Trebui să merg făr'de'ncetare,
 Și pentru mîna-mî tufa să fie 'nghimpătoare,
 Și 'n drum, pentru picioru-mî, prundișul ascuțit!...
 Dar mîntuirea sfîntă din trupul meu zdrobit
 Țișnește, ca și vinul din struguri de toamnă,
 Și truda fericită ce-o simt acum, însămnă
 C'o să se 'ndeplinească aici, ceva de bine:
 Căci totdeauna, Doamne, cînd n'am puteri în mine.
 Urmează trudei mele ceva dumnezeesc;
 Și simt, fiindcă sufăr acuma, eū ghicesc,
 Fiindcă de-osteneală's aproape de pierzare,
 C'o să se 'ndeplinească aicea, ceva mare!...
 Cad razele de-adreptul; a șesea oră iată.
 — Un cînt de fluier vine din zărea 'ndepărtată...
 — Din Sichem... o femee... cu pas încetișor
 Pornește spre fîntînă. Văzduhu-î arzător...
 (Se reășează pe marginea fîntinei)

E-acum destul de-aproape să văd ce luminoasă
 E tripla-î salbă de-aur, și briu-î de mătasă
 Și vălul lung ce-ascunde inchișii ochii săi...
 O, cît frumos, Părinte, ai pus pe-acești Ebrei!...
 — Verigele-î la glezne le-aud în cletinare...
 Acesta e, o, Iacob, mărețul gest cu care
 Știu ale tale fice, venind cu pas ușor,
 Șă ție-așa de nobil un vas pe fruntea lor.
 Vin toate cu aceeași zîmbire taciturnă,
 Și forma lor se leagă cu forma cea din urnă,
 Că 'ntregul trup nu-î alta decît un vas zvelt, care
 Din mîna ridicată mîner arată 'n zare!...
 (În acest timp Fotina apare sus, pe cărare)

Nemuritoarea rază a grației ce-o are!
 Nu pot să mă mai satur s'admir astă mișcare
 Ce-o aū solemnă, dulce, femeile la noi;
 Mî-aș apleca 'nnaintea-î genunchii amîndoi
 Gîndindu-mă că 'ntocmai la fel cu ea venind,
 Și tînără și dulce, iubirea-ți neștiind,
 O, tată, și 'n uimire nestînd încă-azînd,
 Pe îngerul cu aripî de aur, salutînd-o,
 Și mama, la fîntînă, venea urna-aducînd'o...

NUFAR ALB

Se leagănă un nufăr pe luciul apeî clare.
Un nufăr alb și singur pe apa adormită
Veghează, ca un înger de pază și ispită,
Ce face sînul candid în noapte de tresare.

Și pînă cînd e lună pe bolta liniștită,
Plutind pe apă floarea de nufăr, leneș, pare
Că sînii își deschide în blînda ei visare...
Dar somnul nu o fură în negurî o clipită.

Și lung tresare apa în cercuri somnoroase
Și lin șoptește 'n taină prin trestiile stufoase,
Cînd îi sărută unda a nufărului floare!

Iubirea e ca floarea de nufăr, cînd visează...
Ea singură în suflet în dulci fiori veghează,
Cînd toate-adorm în tine și parcă totul moare...

ST. ȘERBĂNESCU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

POPULARE

*Cum mi-ași vinde ochii, Doamne,
De-aș găsi cumpărător,
Să-î învăț să nu măi spue
Ce fac noaptea, tuturor.*

*

*Fiindu-mă sete odată
Cu mîinele-o cup'aî făcut
Și sete de-atunci mi-e de apă
Și cupa din care-am băut.*

*

*Veni-vei oricum să mă cauți,
Orîunde m'ar duce 'ntîmplarea,
Cum apele 'și caută rîul
Și rîul își caută marea.*

D. ANGHEL.

SONET

De călărași e dus la judecată;
 Trei zile au de mers pe câmp, și 'r vară;
 Din cînd în cînd pe drum măi trec și cară,
 Și toți la arestant cu mila cată...

La cruce, la fîntîni, cîteodata
 Îmbucă amîndot o pîne-amară;
 «Ferice de Romîni care ară!
 Ajunge-vor să are ei vr'odată?»

Vr'un ceas măi e acum pîn'la chindie,
 Și vor dormi pe iarba, în cîmpie,
 În cîntece de greeri, la Poiana,

Dar somnul cred că greii o să'i robească:
 Sunt dintr'un sat și au să se gîndească
 Ce-or fi făcînd Anuța și Ileana?...!

D. TELEOR.

CRONICA

Pentru lămurirea cititorilor noștri, noi cei adunați în jurul acestei reviste, facem următoarea declarație:

Ceeu-ce scrie d. Virgil Cioflec în numărul 23 a. c. al «Vieței Literare» nu este de cit o mișelie.

REDACȚIA.

I. Cărți.

D-l Locotenent T. Pamfile, cunoscut prin culegerile sale din literatura populară, tipărește în editură proprie, pentru scopul nobil al educației militarilor în sens național, o «Povestire pe scurt despre neamul rominesc» (Bîrlad, Tipografia G. V. Munteanu, 1907; pg. 80 în 16°; prețu! 20 bani). Broșura dă un resumat conștiincios al istoriei noastre, pe seama mulțimei de oameni simpli care nu au pregătirea și înlesnirea de a citi lucrări mai mari.

* Academia Română a publicat acum în urmă în memoriile secției literare două interesante culegeri de folklor: I. *Jocuri de copii* adunate din satul Țepu (Jud. Tecuci) de Tudor Pamfile. Memoriul al doilea. București 1907. 175 pag. 1 l. 60 b. Pe lângă jocuri cuprinde și diferite păcăleli, cîntece de luare în rîs, probleme, precum și frămîntări de limbă. Lucrarea e însoțită de un glosar. — II. *Credințele țaranului român despre cer și stele* de I. Oltescu. București 1907. 88 pag. 1 leu.

Este pînă acuma singura publicațiune de acest fel în literatura noastră. Cartea cîștigă și prin aceea că diferitele credințe ale poporului sînt explicate în raport cu mitologia clasică și cu știința astronomiei.

În deosebitele legende adunate se poate vedea urma unor renăscențe după tradițiunile istorice și cum creștinismul s'a suprapus peste vechile credințe păgânești, căutînd să le înlocuiască.

St. P.

II. Reviste.

În «Viața Romînească», nr. din Mai, d. M. Sadoveanu începe publicarea unei povestiri sociale mai întinse, foarte interesante, cu titlul «Insemnările lui Neculai Manea». Deocamdată, recomandăm tuturor criticaștrilor pricinași prefața spirituală a autorului care, fără să-î bage în seamă, le spune fin și zîmbitor vorba de muștrare care-î privesc de-a dreptul. În același număr, d. A. C. Popovici are un articol excelent despre curentul federalist în Austria, d-na I. Sadoveanu-Evan dă o subțire lecție de bun simț critic, plină de vervă, d-lui Ibrăileanu, iar d-ra dr. Ecaterina Arbore publică o cronică medicală prețioasă despre mortalitatea copiilor la țară.

*

În «Floarea Darurilor», nr. 12, o dare de seamă a d-lui N. Iorga despre «culegerea de descîntece din județul Romanși» a d-lor dr. D. Ionescu și H. Daniil; traduceri din Ronsard (de d-na Elena Farago), E. Poe (de d. N. Iorga), E. Haraucourt (de d-na A. Gheorghiu-Buzoianu) și Petöfi (de d. V. Loichiță); d. Iorga face descrierea unei călătorii la schitul Hadîmbului, din părțile Iașilor; d. Stoica are două frumoase desemnuri; urmează poezii populare și o poveste.

*

Intr'un număr suplimentar al «Neamului Romănesc», d. N. Iorga își publică discursul rostit în Cameră, pe care lumea îl aștepta cu nerăbdare.

*

«Revista generală a învățămîntului», numărul din Iunie dă locul de frunte unui raport al d-lui E. A. Pangrati către Ministerul Instrucției Publice despre «ridicările grafice și fotografierea monumentelor istorice»; raportul are o sumă de observații și îndrumări foarte juste. D. C. Banu se ocupă într'un articol critic judicios de ancheta d-sale de la Seminarul Nifon asupra

răscoalei țerănești. Cronica pedagogică, din țară și din străinătate, este iarăși foarte bogată și instructivă.

*

Răvașul din Cluj, nr. 23-24, dă la lumină file interesante din scrierile stinsei scriitoare ardelenă Olga Dorina Poruțiu, calaboratoarea harnică, pe vremuri, a gazetelor românești de dincolo; precum și o bună povestire morală, pentru popor, a lui I. Pop Reteganul, din manuscrisele sale postume.

*

În «Viața nouă» care n'a dispărut încă, dar trage de moarte, d. Ovid Densușianu, învățatul cunoscător al graiului românesc și dușmanul hazliu al literaturii «opincărești» scrise în acest grai pe care d-sa îl studiază, fără să înțeleagă pe aceia care îl vorbesc, aruncă iarăși săgeți de carton asupra scriitorilor noștri tineri. Cine le-ar da vre-o importanță? Se scriu în revista aceea atâtea vorbe nedrepte și veninoase, atâtea opinii șubrede, încît ar fi să-î facem d-lui Densușianu «conurență», discutîndu-le. Hirtia cea fină a «Vieții noi» e răbdătoare, iar noi sintem iertători: anume «campanii» literare nu le poți lua în serios niciodată!

Sc.

III. *Diverse*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În literatura serioasă nu există procese nedrepte de cîștigat prin cine știe ce tertipurî de interpretare nesinceră și tendențioasă, prin urmare nu există nici «apărători» de profesiune și de interes. Numai naivî pot să stea de vorbă cu oameni, cari nu sint nici scriitori, nici critici, nici alt rost folositor pentru obște n-aũ, ci se amestecă în orî-ce treburi literare, fără să fie chemați a discuta niciuna din ele. Impresia aceasta ne-o face «apărătorul» poesiei «1907» a D-lui Al. Vlăhuță și acuzătorul nostru din pamfletul literar al ziarului — independent de orî-ce principii — care se chiamă ca o ironie de sine, «Adevărul». Noi nu vrem să ne găsim.... V. Cioflecul și nu vom sta de vorbă cu sluga ce țipă și aruncă injurii, ca să lingusească pe stăpîn. Valetul are misiunea lui onorabilă la ușa seniorului, dreptul vizitei și al discuției nu-l are. Astfel, nu putem primi pe valetul V. Cioflec la nici un fel de discuție și credem că însuși seniorul său este încurcat de aerele trufase, de protector și apărător generos, ale... ușierului său. Atît avem de zis pentru hazliul nostru Cioflec literar și critic, nimic pentru d-l Vlahuță despre care nu putem bănuî să aprobe perfidiile și calumniile valetului său. Cînd însuși d-l Vlahuță va lua cuvîntul, va întîmpina din partea noastră aceiași discuție de principii obiectivă și cuviincioasă, care l-a supărat pe ușierul d-sale, care nu vrem să admitem că l'ar fi supărat și pe d-sa.

Sc.

	L. B.		L. B.
PAPAHAGI N. și JULES BRUN .		SADOVEANU M. — Șoimii . . .	1.50
Moșneagulde la munte . . .	1.50	— Povestiri din război . . .	2.—
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut . . .	1.50	— Floare-Oflită (roman). . .	2.—
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin	1.50	— Amintirile căprar Gheorghită	2.—
POP VASILE. — Rîs și plîns . . .	1.50	SCROB C. — Rouă și brumă . . .	1.50
— Domnița Viorică	2.—	SCURTU AUREL. — Călăuza sta- țiunilor Balneare și Climate- rice din România	2.50
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte	1.50	SLAVICI I. — Vatra părăsită. . .	2.—
ROSETTI R. D. (Max). — Între Capșa și Palat	2.—	— Din bătrîni.	2.50
Rutenisarea Bucovinei	3.50	TEODORU A. GH. — Din viața marinarului	1.50
SADOVEANU M. — Povestiri . . .	1.50	VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe	1.50
— Crîșma lui moș-Precu.	2.—		
— Dureri înnăbușite	2.—		

BIBLIOTECA POPULARĂ „MINERVA”

	L. B.		L. B.
No. 1—3. Istoria populară a Romînilor	—45	No. 14. Revoluția lui Horia . . .	—15
» 4. Cîntarea Romîniei . . .	—15	» 15. Răpirea Bucovinei . . .	—15
» 5. Istoria populară a li- teraturii Romîne	—15	» 16. Cum să ne creștem copii . .	—15
» 6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu	—15	» 17. Păstrarea sănătății . . .	—15
» 7. Perderea Basarabiei. —15		» 18. Ce să citim?	—15
» 8. Unirea Principatelor. —15		» 19. 10 Mai	—15
» 9. Mihail Cogălniceanu. —15		» 20-22. Războiul pentru nea- tîrnare	—45
» 10. Vasile Alecsandri	—15	» 23. Viața și faptele Mitro- politului Moldovei Veniamin Costachi	—15
» 11. Stefan-cel-Mare	—15	» 24. Aritmetică	—15
» 12-13. Istoria lui Mihaï Vi- teazul, de N. IORGA —25		» 25. Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli . . .	—15

BIBLIOTECA MUSICALĂ ≡ „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase romanze și cîntece
≡≡≡ naționale romîne pentru voce și piano ≡≡≡

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Româno. Cîntec pa- triotic.	11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec popular.
2. Luna doarme. Romanză populară.	12. Fetițe din acel sat... Arie din Transilvania.
3. Aoleu! Arie populară.	13. Popa zice că nu bea. Arie popular.
4. Suspine crude. Romanză populară.	14. Inimioara mea. Arie populară.
5. Cit te-am iubit. Romanză popular.	15. Am un leu și vreau să-l beau. Cîntec popular.
6. Călugărul. Melodie populară.	16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop
7. Pentru tine Jano. Cîntec popular.	17. Imnul Regal Român de Hübsch.
8. Donă fete spală lină. Arie popul.	18. Cîntecul Gîntei Latine.
9. Ce te legeni codrule? Romanză.	
10. Steluța. Romanză.	

Prețul unui Ex. 20 bani.

**De vânzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte graf.
și edit. „MINERVA”, București, B dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.**

„MINERVA“

Institut de arte grafice și editură, Bd. Academiei, 3
Sfada Edgar-Quinet, 4, București.

A apărut:

Cum iubeste o fată

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NUVELE

DE

VASILE POP

Prețul: Lei 1.50.